

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 510
din 08.07.2008**

Dosar nr.: 431/2008
Petiția nr.: 7512/27.05.2008
Petent: M. T.
Reclamat: Partida Romilor „Pro Europa”
Obiect: postarea unor afișe electorale cu mesaj discriminatoriu

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

M. T. domiciliat în București,
Sector 6.

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

Partida Romilor „Pro Europa”, cu sediul în București, Str. Victor Eftimiu, nr. 1-3,
et.5, cam.386, Sector 1.

II. Obiectul sesizării

Postarea de către organizația Partida Romilor Pro-Europa de afișe electorale conținând un mesaj cu caracter discriminatoriu în timpul campaniei electorale pentru alegerile locale din 1 iunie 2008.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Potentul prin plângerea înregistrată cu nr. 7512 din 27.05.2008 consideră ca afișele postate pe panourile electorale, stâlpii de electricitate, clădirile stațiilor de transport public, cu preponderență în localitatea Sintești, comuna Vidra, jud. Ilfov de organizația Partida Romilor Pro Europa cu textul „Da! Suntem romi! Votăm cu romii!” constituie o faptă cu caracter discriminatoriu, iar mesajul electoral iese din sfera manifestărilor politice care se adresează în mod egal tuturor cetățenilor.

IV. Procedura de citare

Urmare petiției înregistrate cu nr. 7512 din 27.05.2008, formulată de petent, Colegiul Director a solicitat punctul de vedere al Partidei Romilor Pro Europa, cu privire la obiectul petiției.

În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

Prin adresa înregistrată cu nr. 8070 din 06.06.2008 a fost citat petentul, M

T Prin adresa înregistrată cu nr. 8071 din 06.06.2008 a fost citată Partida Romilor Pro-Europa, prin reprezentant, pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 19.06.2008.

La termenul din data de 19.06.2008, părțile nu s-au prezentat la audieri.

Partida Romilor Pro Europa a comunicat punct de vedere scris înregistrat cu nr. 8543 din 17.06.2008.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

Astfel cum rezultă din petiția adresată Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării și din susțineri, petentul consideră că mesajul afișat pe stâlpii din localitatea Sintești, comuna Vidra, județul Ilfov, depășește sfera manifestării politice deoarece îndeamnă public pe cei care se autoidentifică țigani să voteze după criterii etnice.

Potentul consideră că responsabilitatea pentru afișarea acestor afișe și pentru mesajul transmis de către aceste afișe aparține organizației Partida Romilor Pro-Europa, a cărei denumire figurează pe antetul afișului.

Sustinerile Partidei Romilor Pro-Europa

Prin adresa înregistrată cu nr. 576 din 16.06.2008, Partida Romilor "Pro-Europa" arată că din conținutul etichetei dlui M T nu reiese în mod expres că acesta se consideră persoana discriminată sau că are un interes în cauză și nici că reprezintă, potrivit dispozițiilor art. 28 din O.G. nr. 137/2000 republicată o organizație neguvernamentală care are ca scop protecția drepturilor omului sau care are un interes legitim în combaterea discriminării." În acest sens se invocă lipsa calității procesuale active a petentului.

În sensul O.G. nr. 137/2000, art. 2 alin.1, alin.3, alin.5 și alin.9 nu se poate afirma că mesajul electoral de pe afiș ar avea ca scop sau ca efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau executării în condiții de egalitate, a drepturilor omului, drepturi electorale în speță, deoarece se intenționează impulsivarea participării la viața publică la alegeri și de exercitare a dreptului de a alege formațiunea care îi

reprezintă și care a fost înființată și funcționează în condițiile legii, ai cărei membri sunt cetățeni români de etnie romă.

Legislația în materie electorală permite organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale să depună liste cu candidați pentru alegeri locale, generale, pentru Parlamentul European, ceea ce implică și faptul că respectiva organizație să beneficieze de prevederile legale referitoare la campania electorală, în sensul legitim de a fi votată prin toate măsurile adecvate și necesare care trebuie aduse la cunoștința electoratului cărui i se adresează. Or, aceste măsuri sunt luate tocmai pentru a mediatiza existența legală a unei organizații și a recomanda celor care se consideră romi exercitarea dreptului de vot pentru o lista de reprezentanți din comunitățile de romi.

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director, reține că petentul, prin plângerea înregistrată cu nr. 7512 din 27.05.2008, consideră că mesajul afișat pe stâlpii din localitatea Sintești, comuna Vidra, județul Ilfov, depășește sfera manifestării politice deoarece îndeamnă public pe cei care se autoidentifică țigani să voteze după criteriile etnice.

În drept, analizând faptele reținute în acest caz, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zucchero and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 para.91)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența art.2 alin.1 al O.G. nr.137/2000, republicată.

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Sub aspectul circumstanței concretizate într-un tratament diferit, care întrunește elementul constitutiv al art.2 alin.1, generic deosebire, restricție, excludere, preferință, și care față de obiectul dedus soluționării trebuie să fie materializat, Colegiul Director reține că în opinia petentului tratamentul diferit se circumstanțiază prin conținutul mesajului „Suntem romi/Votăm cu romii” postat pe panourile electorale și pe stâlpii de electricitate din localitatea Sintești, com. Vidra.

Potentul consideră că afișele în cauză reprezintă un îndemn public de vot pe criterii etnice ceea ce reprezintă în fapt o segregare politică prin excluderea cetățenilor de alte naționalități decât țigănească. Colegiul Director reține că petentul în susținerea petiției depune ca proba o fotografie în format A4 a afișului în cauză, postat pe un panou electoral.

Colegiul director observă că mesajul de pe afișul este un îndemn de a vota cu și că textul se adresează unor subiecți, la aprecierea cărora rămâne posibilitatea de a-și exprima sau nu o anumită alegere, în ultimă instanță, prin vot.

Acest drept este corelativ uneia dintre cele mai semnificative etape ale procesului electoral, în fapt campania electorală. Ea are, mai întâi o deosebită importanță prin sistemul de conexiuni cu unele dintre drepturile fundamentale cetățenești: libertatea de exprimare, dreptul la informație, etc. În cadrul acesteia, candidații, partidele, formațiunile politice, toate organizațiile sociale și cetățenii trebuie să aibă dreptul să-și exprime opiniile, în mod liber și fără nicio discriminare. (vezi Ion Deleanu, Instituții și proceduri constituționale în dreptul român și în dreptul comparat, Editura C.H. Beck, București, 2006)

În contextul petiției deduse soluționării, reținem că potrivit art. 38 din Constituția României, revizuită „În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European”. De asemenea, coroborat prevederilor art. 62 alin.1 și art. 81 alin.1 din Constituție votul este universal, direct, secret și liber exprimat.

Votul liber exprimat definește votul că posibilitatea cetățeanului de a participa sau nu la alegeri, iar în cazul în care participă de a-și manifesta liber opțiunea pentru o anumită listă de candidați, sau pentru un anumit candidat. Astfel, dispozițiile constituționale românești valorifică votul liber exprimat, corelându-se cu dispozițiile democratice din majoritatea statelor lumii. (vezi în acest sens Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, *Drept Constituțional și instituții politice*, Volumul II, Editia a XI a, Editura All Beck, București, 2004)

Or, din acest punct de vedere, Colegiul Director nu poate primi critica petentului în sensul că în fapt se materializează o excludere a cetățenilor de alte naționalități decât țigănească. (vezi în acest sens infra parag.5.1.1.,5.1.2.) Textul în cauză, obiect al sesizării, nu poate fi interpretat în sensul unei împrejurări care se circumstanțiază ipso facto într-o restricție, excludere, deosebire sau preferință aplicată unor persoane aflate în situații comparabile, prin care se aduce atingere posibilității cetățenilor indiferent de rasă, etnie sau naționalitate de a participa la alegeri și de a-și manifesta liber opțiunea pentru o anumită listă de candidați sau pentru un anumit candidat, în sensul prevederilor art. 2 alin1. din O.G. nr. 137/2000, republicată. (i.e. să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice)

Pe de altă parte, Colegiul director ia act de unicitatea regimului constituțional din România ce constă în recunoașterea dreptului organizațiilor aparținând minorităților naționale de a fi reprezentate în autoritatea legiuitoare. În același sens, legiuitorul român consacră în legea nr. 14/2003 privind partidele politice, cu modificările și completările ulterioare, dreptul acestor organizații de a participa la alegeri.

Colegiul Director reține în acest sens deciziile Curții Constituționale în materie electorală prin care s-a statuat că „raportat la prevederile art. 62 alin. (2) din Constituția republicată, care stabilesc că "Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la câte un loc de deputat, în condițiile legii electorale...", rezulta ca însăși Constituția conferă un regim special organizațiilor aparținând minorităților naționale care sa le permită acestora reprezentarea politică în cadrul autorității legiuitoare. Așadar, art. 55 din Legea nr. 14/2003, care stabilește că prevederile legii partidelor politice se aplică, cu excepția articolelor pe care le menționează, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri, este în concordanță cu acest text constituțional. În virtutea acestui text constituțional, care legitimează participarea organizațiilor cetățenilor care aparțin minorităților naționale la alegerile parlamentare, aceste organizații urmează a fi asimilate celorlalți actori electorali, în speță partidele politice, în lipsa unei asemenea asimilari fiind pusă în pericol egalitatea de șanse a celor care participă la acest scrutin. Cu alte cuvinte, organizațiile create în baza dreptului de asociere, stabilit în art. 40 din Constituția republicată, se pot afla în situații juridice diferite, după cum participă sau nu la alegeri. Atunci când ele participă la alegeri, în condițiile legii, asimilarea lor cu ceilalți actori ai procesului electoral este impusă de principiul egalității de șanse în derularea procesului electoral". (vezi Decizia Curții Constituționale nr. 53 din 12 februarie 2004)

De asemenea, prin Decizia nr. 517 din 25 noiembrie 2004, în ceea ce privește art. 55 din Legea nr. 14/2003, Curtea Constituțională a constatat că „potrivit dispozițiilor sale, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri se supun prevederilor legii partidelor politice, excepție făcând articolele pe care le menționează. Acest text de lege nu reprezintă, în fapt, decât o expresie a prevederilor constituționale ale art. 62 alin. (2). Astfel, legiuitorul a urmărit aplicarea principiului egalității de șanse între cetățeni, prin înlăturarea, potrivit prevederilor constituționale ale art. 4 alin. (2), a oricăror forme de discriminare, între altele, pe criterii "de naționalitate, de origine etnică, [...], de apartenență politică [...]". Constituindu-se, în consecință, într-o garanție a drepturilor cetățenilor care constituie o minoritate, acest text de lege nu numai că nu aduce atingere prevederilor constituționale ..., dar reprezintă un adevărat mijloc de protecție a drepturilor consacrate în Legea fundamentală”.

Coroborând aceste aspecte cu faptele care fac obiectul petiției și definiția discriminării astfel cum este prevăzută în art.2 alin.1 din O.G. nr.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, în cauză nu se poate reține întrunirea cumulativă a elementelor privind un tratament de deosebire restricție, excludere, deosebire, preferință între persoane care se află în situații comparabile și care sunt tratate în mod diferit datorită unuia din criteriile prevăzute de lege și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

În raport cu solicitările petentului, Colegiul Director constată că atât la nivel constituțional cât și legislativ, în materie electorală, situația organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale este în mod special reglementată și garantată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu **unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. aspectele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;

2. se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;

3. o copie a hotărârii se va transmite părților M T domiciliat în București, și Partida Romilor „Pro Europa”, cu sediul în București, Str. Victor Eftimiu, nr. 1-3, et.5, cam.386, Sector 1.

VII. Modalitatea de plată a amenzii
Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

HALLER ISTVAN - Membru

GERGELY DEZIDERIU – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA – Membru

VASILE ANA MONICA – Membru

Data redactării 30.08.2008

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

